

Markku Eestilä kok ym.

Kirjallinen kysymys Tenojoen lohikantojen väliaikaisesta kalastuskiellosta Suomen ja Norjan alueella

Eduskunnan puhemiehelle

Valtioneuvosto päätti 29.4.2021 rauhoittaa lohen koko Tenojoen vesistön alueella vuoden 2021 ajaksi. Lohen kalastuskielto syntyi Suomen ja Norjan välisissä neuvotteluissa, joissa sovittiin Tenojoen kalastuksesta vuoden 2021 kalastuskaudella. Rajoitukset ovat perusteltuja, sillä lohikantojen tila Tenolla on heikentynyt huomattavasti. Väliaikaista kieltä tarvitaan, koska rajoitettu kalastus verottaisi lohikantoja liikaa ja hidastaisi niiden elpymistä merkittävästi, jolloin uhkana voisi olla jopa lohen sukupuutto.

Suomen ja Norjan välisissä neuvotteluissa päätettiin kieltää lohen kalastus Tenojoen pääuomassa, Tenon sivujoissa, Tenovuonossa sekä vuonon edustan merialueella laajalta neljän kunnan kokoiselta alueelta. Neuvotteluissa myös sovittiin, että tehokas koukkuverkkopyynti kielletään Finnmarkin rannikolla, jossa kalastusmuoto on ollut sallittu. Yhteisestä neuvottelutuloksesta huolimatta Norjan suurkäräjät päätti kuitenkin 25.5.2021 kumota tämän päätöksen ja sallia koukkuverkoilla kalastamisen Finnmarkin rannikolla. Tämä päätös tuli Suomelle yllätyksenä.

Lohikantojen suojeleminen on välttämätöntä, mutta se on herättänyt laajaa vastustusta Tenon alueen asukkaissa sekä Suomen että Norjan puolella. Kielto on kova isku Tenon matkailukalastusyrityksille, joista valtaosa on Suomen puolella Utsjoen kunnassa. Tieto Norjan rajoituksista auttoi kuitenkin Tenon jokivarren asukkaita ja muita asianosaisia hyväksymään lohen jokipyynnin täyskiellon. Nyt vaikuttaa kuitenkin siltä, että Norja luistaa yhdessä sovituista säännöistä.

Tenojoen vesistön lohikantojen tila on tutkitusti heikossa kunnossa, ja riski lohikantojen pitkän aikavälin taantumiselle on suuri. Kannan tulevaisuuden turvaaminen vaatii laajoja toimenpiteitä koko vesistön alueella, mikä korostaa Norjan ja Suomen välisen yhteistyön merkitystä. Tästä yhteistyön periaatteesta ei saa joustaa. Norjan suurkäräjien tuore ja yllättävä päätös koukkuverkkopyynnin kiellon perumisesta Finnmarkin alueella ei ainoastaan uhkaa Tenojoen lohikannan tulevaisuutta, vaan myös luo luottamuspulan Norjan ja Suomen välille. Nyt vaaditaan ripeitä toimenpiteitä lohikannan pelastamiseksi ja luottamuksen palauttamiseksi Norjan ja Suomen välille.

Kyse ei ole pelkästään Suomen ja Norjan välisestä kalastussopimuksesta. Kyse on kansainvälisestä luonnonlohen suojelusta ja monien lohijokien tulevaisuudesta niin Norjassa, Suomessa kuin Venäjällä. Norjan rannikon sekakalastus ja Norjan kassilohikasvatus valitettavasti uhkaa kaikkien näiden valtioiden alueella olevia luonnonlohen kantoja.

Kirjallinen kysymys KK 358/2021 vp

Kassilohet syövät maissia sekä villakuoretta ja tuulenkalaa. Kalarehu on pois luonnonlohelta. Tämän lisäksi kassilohet levittävät täitä, jotka heikentävät merelle tulevia lohenpoikasia. Sen vuoksi EU:n, NASCO:n (kansainvälinen lohensuojelujärjestö), Venäjän ja Suomen on neuvoteltava lohen- ja ympäristönsuojelusta keskenään. Asia ei kuulu vain Norjalle.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mistä Suomen ja Norjan välillä tarkalleen sovittiin 29.4.2021 ja onko mahdollista, että Suomea on johdettu neuvotteluissa harhaan,

mitä ministeri aikoo tehdä, jotta Norjan päätös ei vaikuta kielteisesti Tenojoen lohikannan elpymiseen ja

mitä ministeri aikoo tehdä, että Tenon monimuotoiseen lohikantaan vaikuttavat tekijät ratkaistaan kansainvälisesti kestäväällä tavalla?

Helsingissä 4.6.2021

Markku Eestilä kok
Janne Heikkinen kok
Pauli Kiuru kok
Paula Risikko kok
Marko Kilpi kok
Jukka Kopra kok